

ERDÉLYI GAZDA

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET

HIVATALOS

KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden kedden egy iven és az egyleti tagoknak ingyen küldetik meg.

Nem tagok egész évre 2 frttal fizethetnek elő, féléves előfizetés el nem fogadtatik.

Pénz- és értéktildemények az ERDÉLYI GAZDA KIADÓ-HIVATALÁHOZ, a lap szellemi részét illető közlemények az ERDÉLYI GAZDA SZERKESZTŐSÉGÉHEZ czimzendők.
A hirdetési díjszabályzatot lásd az utolsó lapon

Szerkesztő bizottság: elnök Paget János; Berde Áron, Szabó Sámuel, Szentgyörgyi József, Vörös Sándor, felelős szerkesztő: Gamauf Vilmos.

Tartalom: A sepsiszentgyörgyi kiállítás. Gróf Schweinitz Gyula. — Vándorgyűlési tudnivalók. — A déési kiállítás sorrendje. Sz. D. — Halálozás. — Egyleti mozgalmak: Választás aug. 4-én. — Értesítés a járványos betegségekről. — Vidéki gazd. tudósítás: Hátszegvidéke. — Üzleti heti szemle. — Piaci árak — Hirdetések. —

A sepsi-szent-györgyi kiállítás.

(Háromszékmezeje t. gazdáinak ajánlva.)

Tudva van az érdeklődő t. közönség előtt, hogy Sepsi-Szent-Györgyön f. évi october hó elején állat-, gazdasági termény- és házi ipar-tárlat fog tartatni.

A gazdasági s ipari termékek nyilvános kiállítása kétségkívül a mezei gazdaság és mellékiparainak előmozdítására leg-hathatósabb tényezőül szolgál.

Egy ily kiállítás az összes mezei gazdaság terjedelmének képét kell, hogy adja, a látogatónak az egész vidék gazdasági tevékenységét szemé elé kell, hogy állítsa; — kell, hogy bemutassa mindazt, mi: a lakosság szorgalma előállít, vagy a természet, mint nyers anyagot rendelkezésre bocsát.

Sajnos, hogy a kiállítások iránt aránylag oly kevesen lelkesednek és épen azért mindenekelőtt a nagyobb birtokosokat illeti a jó példával előljárni, a különböző kalászos takarmány, kapás és gumós növényt stb. összegyűjteni s a tárlatra ideje korán bejelenteni, mi által ismét másokat fognak buzdítani mindannak kiállítására, illetőleg bejelentésére, a mi arra alkalmasnak lát-zik.

Azt mondják, rosz termésünk van, mire való hát a kiállítás?

Van kalászos és szemes gabonánk, kenderünk és lenünk száiban és kikészítve, törökbuzánk, burgonyánk stb. — de még a jelentéktelennek látszónak sem szabad hiányoznia, mert a látogató, főleg a kereskedő és iparos, új és egyáltalában oly tárgyakat találhat, melyek vagy mindjárt, vagy jobban mívelve, javítva, üzletének alapjául szolgálhatnak.

Jelenlegi külterjes szemes gabonatermelésünk túlélte magát, egész gazdasági rendszerünk ósdiás, mindamellert talajunk sok kincset rejt és bátran mondhatjuk, hogy azok még feltárva nincsenek és épen azért bir a kiállítás reánk nézve oly nagy fontossággal.

Lehet, hogy egy- s más tárgy ma jelentéktelennek, tökéletlennek látszik, de a tapasztalás bebizonyította, hogy minden későbbi tárlat elődjéhez viszonyítva, haladást mutatott fel s így most tervezett kiállításunk is majd utóda termékeinek megítélésére oly alapot fog teremteni, mely véghetetlenül fontos lesz.

De hát egyáltalában van-e valami, a mi nem fontos e tervezett kiállítás programjában?

Talán a búza vagy a rozs? Hiszen Háromszék áldott földje a mai, bár hiányos mivélés mellett is kitünő terméket ad!

A lisztkivétel tetemesen emelkedett, a folyó év második negyedében csakis a tömösi szoroson át 1610 metermázsá ment ki, a mi a bevitt 1015 metermázsával haladja tul.

A gabona bevétel 79,913 metermázsát tett, ez csökkenőben van, mert ma már a liszt és szesz előállítására szükségelt gabonakészletet inkább a belföldön fedezhetjük.

A vasuti csatlakozás következtében molnárainknak, — halmaik megfelelően lesznek berendezve, — nagyobb kivételre nyílik kilátás, mert előttük áll a tengeri út, tehát a termelőnek is jobb árakat adhatnak, a lisztkivétel különböző vidékre lehetséges és a romániai buza versenyétől sem kell félnünk. Sőt ellenkezőleg: Háromszék 12,933 holdon 134,251 mérő buzát termel, miglen belterjesebb gazdálkodással, azaz nagyobb takarmány — tehát okszerű lóhere termelés mellett mintegy 9800 holdon 142,500 mérő lesz előállítható! Elmúlt már azon idő, midőn előnyösnek látszott sok földet roszul mivélni.

A verseny sokkalta nagyobb, az előállított trágyamennyiség sokkalta csekélyebb, hogysem a termelt szem a mai termelési költségekhez helyes arányban állhatna.

Ha a gabonát az iparos dolgozza fel, ha a liszt előnyösebb

exportálható, oly árak állanak be, melyek magasabb földjáradékot biztosítanak.

Pedig a mi liszt kivitelünk állandóan gyarapodni látszik, valjon nem érdemes e hát a jó nyers-terményt kiállítani?

A liszt kivitel Romániába 1872-ben 388, már 1878-ban 3479 metermázsát tett, a folyó év 1-ső negyedé-en 1408, a 2-ikban 1757, tehát félév alatt már 3165 metermázsát tett. A liszt-bevitel 1872-ben 1217, miglen 1878-ban csak 203; az idei első negyedben 557, a másodikban 742 metermázsára rugott; a be- és kivitel tehát emelkedett, mi elég okot szolgáltat termünk tökéletesítésére s a nagyobb kivitel elérésére, a mi valószínűleg sikerülni is fog, ha finomabb lisztet állítunk elő.

Vagy valóban azt hiszi valaki, hogy az üzletember meg nem keresi a jobb nyersanyagot és hogy nem épen a kiállítások azon helyek, hol bizonyos nyersanyagok létezéséről legkönnyebben lehet tudomást szerezni? —

Vagy talán kendertermelésünk nem fontos?

Kötélárunkból az idei 1-ső évnegyedben 366, a 2-ikban 1534 metermázsa ment ki, viszont behozatott összesen ezen félévben 4½ metermázsa. És viszont mindennek dacára Galicziából tengelyen!!! nem csak kender hoznak be, de még a legközönségesebb pakkoló szövetet is!

Minő lendületet vehetne kendertermelésünk, ha okszerű áztatási rendszer lenne behozva és a gép segítsége igénybe véve.

Van-e szükség Galatz, Braila, Gyurgewo, Rustschukon vitorlavászonra, ponyvára, kotélra stb.? És ha igen, azt hiszik, hogy az iparos nem fogja személyesen, vagy szakértők által felkeresni a nyers anyagot? —

Hát törökbuza-termelésünkkel tulajdonképpen miként állunk?

Mintegy 9022 holdon termel Háromszék török buzát, hozama 346,532 mérő, vagyis 2740 mérő, tán a legnagyobb termés, mely az egész országban előfordul és ha mindjárt nagy bevétel van is, az mégsem ok, hogy török buzánkat ki ne állítsuk. Általában véve, azt kellene óhajtánunk, hogy török buzánk csekélyebb területre szorított-ék, ha csak fokozottabb, nyereséges kelendőséget nem biztosíthatunk neki, mert most: ugyan keresik-e? —

Nézzük egy kissé a hüvelyes veteményeket. Az 1872—1878-iki évek atlagában monarchiánkból Romániába 4851 metermázsa gabonát vittek ki, ebből 1371 a hüvelyes. Az első erdélyi vasut főszállítmánya szintén hüvelyesekből áll, mindez arra kell, hogy ösztönözze Háromszéket, hogy paszulyát, lencsét kiállítsa s nagyobb mérvben termelje. —

Azt fogják mondani, a gyümölcsnek és kerti veteménynek az itteni kereskedésre nézve semmi értéke sincs, tehát miért állítsuk ki? Pedig épen megfordítva, igen nagy okunk van arra, hogy az efféle Sepsiszentgyörgyön kiállítva legyen!

Kerti veteményből behozatott 1876-ban 12,489 — 1877-ben 3521, — 1878-ban csak 956 metermázsa, a korai vetemények termelése gyarapodott, a finomabb gyümölcs élvezete Romániában fokozódik, pedig a mi jobb gyümölcsünket még nem is ismerik; sőt 1872—1878-ig mi fizettünk Romániának

főzelék és gyümölcsért 39,468 frtot. Felette kívánatos tehát, hogy az egész országból küldjenek Sepsiszentgyörgyre gyümölcsöt. Megfelelő berendezéssel jelentékeny kivitel fejlődhetnék Romániával szemben, mihez csak egy kis életrealóság kell, mert a közvetítőket, ha keressük, meg lehet találni; ugyanazok adhatnák el a veteményt is. —

Menjünk tovább!

Németországból sajtot és vaját visznek Romániába, az idei 2-ik negyedben birodalmunk 178 metermázsa tehénsajtot szállított oda, — a tejjgazdasági osztályban Sepsiszentgyörgyön ezt is fel kell tüntetnünk. —

A bor- és serkivitel emelkedik, az 1-ső negyedben 152 a 2-ikban 580 metermázsa sert vittek ki, bort pedig 135, illetőleg 576 metermázsát. Tehát bizonyosan van értelme kiállításunknak bor, likör és ser tekintetében, mert tulajdonképpen ismerik-e borainkat Romániában?

A mi különlegesen a Székelyföldet illeti, ez az erdélyi asztali boroknak szolgál fogyasztási helyeül, a jobb borok még itt sem mind ismertek; ha a szállítás olcsóbb lenne, bizonyosan rendes borkereskedés is fejlődhetnék, mert ma a bor nagyobb részt tengelyen jut el a Székelyföldre, ékes bizonyítékául annak, hogy forgalmi politikánk teljesen visszás és hogy csak ennek lehet tulajdonítani, ha az ország belsejében nincs élénkebb mozgalom, mert a szekerezés olcsóbb, mint a vasuti szállítás!

Erdélyrészi asztali borainkat Sepsiszentgyörgyre, a finomabb peccsenye- és piros borokat pedig az october 6 és 7-én Brassóban tartandó borkiállításra kellene küldeni, mely utóbbinak speciális célja a borkivitel fejlesztése és emelése. —

Szerszám- és épületfa kivitelünk örvendetesen gyarapszik; az idei 2-ik évnegyedben 104,492 metermázsa (közte tán kevés tűzelő fa is) ment ki Romániába, ebből csak 35 metermázsa volt finomabb, a fa-árak közül pedig csak 27 metermázsa legfinomabb. Szükséges tehát, kivált finomabb faféléinket bemutatni s faárunk termelését emelni, — mire nevezetes tényezőül szolgálhat a hosszufalusi műfaragászati iskola — mert az idegen üzletembertől csak nem várhatjuk, hogy az erdőbe menjen és ott keresgélje össze a szükséges fát.

Épen a fakiállításnak van tehát fontos jelentősége s épen nem nagy dolog, ha a t. nagybirtokosok vagy községek a fát jól készült átmetszetekben a tárlatra beküldik. Mert ha ezernyi ezer eladó fatörzsünk van, ha mindig a hiányos kelendőséget panaszoljuk és mégsem állítunk ki, akkor ezt csak azon sajnós közönynek tulajdoníthatjuk, mely nálunk — fájdalom — oly nagy mértékben uralkodik.

Épen így vagyunk ásványainkkal is, a délkeleti Erdély vidékén számos értékes nyersanyagot találunk, — a „Nemere“ annak idején fel is sorolta őket — ezeknek összegyűjtése sem okoz nagy fáradságot és így értékes, ha nem is nagyszámú gyűjteményét lehet összeállítani azon kőzeteknek és ásványoknak, melyeknek ipari feldolgozása érdemes és kívánatos. —

Még az agyagárak és a husfélékről szeretnék röviden említést tenni.

Az idei 2-ik évnegyedben 1734 metermázsa agyagárak ment Romániába, mely szám igazolja, hogy agyagunkat és az abból készült termékeket a kiállításon bemutassuk.

Husféléből 162 metermázsa ment át, de ha tekintjük a tengeri utat, itt is a nagyobb kivétel lehető, a kiállítás tehát kívánatos. —

Egy szóval igyekeznünk kell, hogy jól felszerelt, jól látogatott kiállításunk legyen és épen azért kívánatos volna, ha Brassó t. iparosait is ez iránt érdekeltenni lehetne. Brassó kétségbevonhatatlanul Erdélynek legnagyobb piacza s ország-részünk délkeleti vidéke reá nézve legfontosabb, épen azért vállvetve kell dolgoznunk és végre valahára azon meggyőződésnek kell érvényesülnie, hogy egyenlő érdekeink vannak . . . .

A gazdasági tárlatok minden tekintetben fontosak: egyrészt ismeretessé teszik a gazdát és termékeit, másrészt ösztönzik az iparos szorgalmát. A talaj kisebb nagyobb termékenységét az emberi munkásság uralja, minden tárlat ennek bizonyítékait nyújtja, tehát a becsvégy sarkalva, a törekvés biztosítva, a siker jutalmazva lesz!

A kiállítás a mezőgazdaság kiképzésére is hat, mert hiszen be van bizonyítva, hogy nem létezik ennek egy ága sem, hol avval ma meg lehetne elégednünk, a mivel évtizedek előtt beértük.

Minél inkább vagyunk még hátra és viszont: minél inkább vagyunk más vidékekkel szemben előre, annál inkább van okunk termékeinket bemutatni. Mert bár mily kicsinynek tűnjék is fel a közelebbi kiállítás, néhány év múlva okvetlenül haladás lesz utánna észlelhető; a hézag, mely most mutatkozik, annál értékesebb, mennél bizonyosabb, hogy az jövőre ki lesz töltve.

Egy ilyen tárlat a kelendőséget mozditja elő, gyakran távolból hozzák, a mi közvetlen szomszédunkban van és épen azért a kereskedőre nézve mindenesetre jelentőséggel bír.

A hogy az ügy ma áll, kétségkívül a közigazgatás is közre fog működni: felvilágosítás, réabeszéléssel fogják az illetőket ösztönözni. Az erdélyi gazdasági egyletnek is szép szerep jutott: buzdítsa az állat-, gyümölcs-, bor sat. kiállításit. A birtokos urak reméljük, jó példával fognak előljárni és a mi csak arra való, kiállítani fogják nemcsak, de a z o n n a l b e i s j e l e n t e n i. E jelentés másokat is arra fog bátorítani: mert ha a tárlat nem jönne létre, vagy gyengén sikerülne, akkor annak nem a rossz termés, nem a kedvezőtlen viszonyok, hanem csakis — engedelmet kérek, ha nyíltan kimondom — saját tévlenségünk lenne az oka.

De fel is kell fejtenünk, hogy miért nem haladott ezen vidék, — mely tán az egész hazában a legjobb talajjal bír és hol a földet bizonyosan a legnagyobb szorgalommal művelik — annyira előre, mint kívánatós volna?

Erről a lakosság nem tehet, ők a legszorgalmasabbak az egész országban.

Egyszerűen az a baj, hogy Háromszéken sincs ipar, e nélkül pedig a mezei gazdaság nem fejlődhetik. Az ipart azonban nem lehet csak úgy könnyű szerrel előteremteni, azt sem újság cikk, sem szónoklat, sem bizottsági határozat, sem más phrazis létre nem hozza!

A termelés legfontosabb ösztönét a szükséglet képezi: csak ha az ember a nélkülözhetlen-nel bír, gondolhat

arra, hogy a nélkülözhető is meg szerezzé, a — sit venia verbo — nélkülözhetőbb és légnélkülözhetőbből pedig csak akkor lehet szó, ha a két első fedezve van, mert a termelés csak ott növekedhetik, a hol a szükségletek gyarapodnak, a termelés és fogyasztás egyenletes fejlődése pedig a nemzetgazdasági felvirágzásnak egyik leglényegesebb feltétele.

Eddig el lett mulasztva ez országrészben a javított mezőgazdaság alapját megadni, mert még a szabad tulajdon sincs gyakorlatilag életbe léptetve s az ósdi községi háromnyomású gazdálkodás mellett sem többszörös termelés, sem fokozott fogyasztás nem jöhet létre.

A falu népe tulajdonképeni felesleget nem termel, hanem a középkor módjára szükségleteit maga állítja elő, termékeit nagyobbára maga fogyasztja el, — miképen fejlődjék ilyen körülmények között kereskedelem, tudomány és művészet?

Minél szegényebb egy ember, annál nagyobb jövedelméből azon összeg, melyet a teljesen nélkülözhetlen szükségletekre adni kénytelen.

Belgiumban és Szászországban egy munkás család jövedelmének 95%-át adja ki táplálék, ruházat, lakás, tüzelés, világítás és szerszámra, középosztályu család 90%-ot, a tehetős pedig 85%-ot. Ellenben nevelés és oktatásra, közbiztonságra, egészségügyre és személyes szolgálatokra a munkás család jövedelméből 5%, a közép osztályosébol 10% és a tehetőséből 15% jut. Csakis a jövedelemnövekedéével, növekednek a kulturális szükségletek és kiadások is.

A legtöbb kéz nálunk avval foglalkozik, hogy élelmét hiányosan vitt mezei gazdálkodással igyekszik megkeresni, épen azért nincs iparunk sem; mindez pedig onnan van, mert a mezőgazdaság, fejlődési képességének még alapját sem adták meg.

Az ipar nem juthat virágzásra, míg — eltekintve a népesség szaporodásától — a javított földművelés tisztia jövedelméből tetemes tőke fenn nem marad a kézmű- és gyáripar megalapítására, a nélkül, hogy ez által a mezei gazdálkodásra szükséges pénzkészlet csorbát szenvedne.

Míg iparosaink töröküzatermelők lesznek, ipari haladásra nem is gondolhatunk. —

De bár kedvezőtlenek viszonyaink, egy szóval sem mondhatjuk, hogy azok meg ne javulhatnának, hiszen ez nagy részt egyedül rajtunk áll. Ragadjuk meg a kínálkozó alkalmat, tegyünk a sepsiszentgyörgyi tárlatért, a mit csak lehet; állítsunk ki mindent, a mi arra való s ha lenne is itt-ott hézag, jövőre bizonyosan be lesz töltve s tárlatunk tanuságos lesz arra nézve is, a mit most még nem tartalmazhat! Ha jól körütekintünk, eleget találunk a mi a kiállításra érdemes, a minnek segítségével termésünknek nem épen szégyenletes képét lehet bemutatni.

Mindenekelőtt ne halasszuk szándékunkat az utolsó napokra, mert akkor a mi dolgunk, valamint a rendezőké annyira összegyűl, hogy a felhalmozott anyaggal birni nem fogunk. Szeptember 15-én lejár a bejelentési határidő, szeptember 30-ára be kell küldeni a tárgyakat (az állatokat október hó 2-ára), tartsuk ezeket jól emlékünkből és legyünk ez egyszer — pontosak!

Gróf Schweinitz Gyula.

Vándorgyűlési tudnivalók.

Az első erdélyi vasut t. vezérigazgatósága 4513. sz. a. tudatja, hogy: „az erdélyi gazdák V-ik f. é. október 2 5 Sepsi-Szent-Györgyön megtartandó vándorgyűlés alkalmából következő menet illetőleg szállítási kedvezményt engedélyezünk:

A vándorgyűlésen résztvevő gazdáknak megengedjük, hogy pályánkon egy egész III-ik osztályu menetjegygyel a II-ik és egy fél III-ik osztályu menetjegygyel a III. kocsiosztályban utazhassanak. Ezen kedvezmény csak egyszeri oda- és visszautazásra s f. é. szeptember 27-től október hó 10-ig érvényes és csak azon gazdák által vehető igénybe, kik magukat tagsági igazolvánnyal igazolják, mely igazolvány a menetjegyek váltásánál megbélyegzés végett s utazás közben a vasuti közegek kívánatára mindenkor előmutatandó.

Az ugyanazon alkalommal tartandó kiállításra szállítandó s teheráru gyanánt a „Vándorgyűlési intéző bizottságnak Földváron — Sepsi-Szent-Györgyön“ czim alatt feladandó tárgyak és állatokra nézve következő kedvezményt engedélyezünk.

A kiállítási tárgyak után az odaszállítás alkalmával a dijszabásszerű teljes illetékek számíttatnak, ellenben a kiállítás eladatlanul maradt tárgyak az eredeti feladási állomásra díjmentesen (csupán a felvételi és bélyegilleték és netán mellékilletékek fizetése mellett) visszazállíttatnak.

A kiállításra rendelt élőállatokra nézve darabonként és kilométerenként s úgy az oda mint a visszazállítás alkalmával fizetendő mérsékelt díj engedélyeztetik, u. m.

Lovak, öszvérek és csikók egy drb feladásánál	3.43 kr.
„ „ „ legalább két drb „	1.71 „
Szamarak, bikák, ökrök és tehének „	1.58 „
Borjúk és hizott sertések	0.79 „
Szopós borjúk, sovány sertések, kecskék, juhok, ürük, kosok és bakok	0.26 „
Süldők, malaczkok, gödölyék és barányok	0.13 „
Kutyák	0.40 „

Ketreczekben feladott szárnyasállatokért a tényleges súly után (beleértve a ketreczek súlyát is) 100 kilogramm és kilométerenként 0.26 kr. papír pénzben számíttatik, mely illetékekben a kezelési illeték már bennfoglaltatik.

Ugy a kiállítási tárgyak, mint az élőállatok szállítása következő módokat mellett fog eszközölni:

1) A visszazállítás ugyanazon utirányban eszközölni, melyen a kiállításra való szállítás történt.

E célból az odaszállítás eredeti fuvarlevél, melyen az utiránynak elő szabva kell lenni, a visszazállítás fuvarlevélhez hozzá csatolandó.

2) A visszazállítási fuvar levélnek, a kiállítási bizottság az iránti tanúsítványát kell tartalmaznia, hogy a visszaküldött tárgyak kiállítva voltak és eladatlanul maradtak.

3) A küldeményeknek sem az oda- sem a visszazállítás alkalmával behajtás után fizetendő utánvételekkel megterhelve lenniök nem szabad.

4) A fennebbi díjkezdvevény érvényideje f. évi szeptember hó 27-től október 10 terjed.

5) Gyorsárúként feladott kiállítási tárgyakra és állatokra e díjkezdvevény nem terjed ki. Mellékilletékek a dijszabás szerint számíttatnak.“ —

A déesi kiállítás

sorrendje s az ünnepélyek programja közelebről a következőleg állíttatott meg:

Október 18. a kiállítás megnyitása, 1 órakor közebed, este az első műkedvelői előadás.

19-én tűzoltói zászlószentelési ünnepély, este tűzoltói bál.

20-án este érkeznek a kertészeti egylet tagjai, ugyanakkor ismerkedési estély.

21-én a kertész vándorgyűlés, este a második műkedvelői előadás.

22-én általános kirándulás a deésaknai sóbányákhoz.

23-án kirándulás a kendi-lónai uradalomba.

24-én kirándulás Szt.-Benedekre, onnét visszatérőleg a baczai uradalomba, megállólóg átrándulás Beszterczére. Délután gazdasági vagy iparirányu felolvasások.

25-én lókiállítás és lóvásár, este a 3-ik műkedvelői előadás.

26. a kiállítás ünnepélyes bezárása és a jutalmak kiosztása. —

(Sz. D.)

Halálozás.

Báró Szentkereszty István, az erdélyi gazdasági egylet alapító tagja f. évi augusztus hó 19-én életének 63-ik évében Zagonban elhunyt. Béke poraira!

Egyleti mozgalmak.

Választmányi ülés 1879. augusztus hó 4-én.

Tartott alelnök Szabó József elnöklete alatt, jelen voltak alelnök Báró Józsika Samu, Girsik János, Gróf Wass Jenő, Ritter Gusztáv, Sárosi Pál, Csulak Dániel, Tóth Zsigmond, Eöry Tivadar, Szentgyörgyi Lajos, Szenkowich Márton, Gróf Bethlen Gergely, id. Bodor Pál, Vörös Sándor, Filep István, egyleti ügyvéd Tompa Károly és Gamauf Vilmos, egyleti titkár.

224. A július hó 7-én tartott ülés jegyzőkönyve felolvasatván — a mainak hitelesítésére Tompa Károly, Ritter Gusztáv és Sárosi Pál tagtársak kéretnek fel.

225. Egyleti elnökség jelent, hogy az iroda Sz-Mihály- napon kezdve a belmonostorutczai B. Bornemisza házhoz lesz áttéve, a jelenleg fizetett házbér mellett — helyeslő tudomásul szolgál.

226. Gámán nyomda az „Erdélyi Gazda“ ³/IV-i expedítiójára 100 frt előleget kér — utalványoztatott.

227.—228. Egyleti titkár tudatja, hogy Magyar Mihály és Bartha Gergely alapító tagok elhaláloztak — sajnos tudomásul szolgálván, egyleti pénztárnok erről ertesítendő lesz.

230 Helyi távirtdaigazgatóság 1996. sz. a. tudatja, hogy 163 melemzása ócska táv rdadrót rendelkezésre áll — lapban közöltetvén tudomásul.

231. Ministerium 19864. sz. a. kérdést tesz, hogy az idén vidékünkön minő szilvatermés várható? — azonnal válaszolandó, hogy szilva termés nincs.

232. Főispán Gróf Eszterházy Kálmán 279. sz. a. a szegedi arvizkárosultak részére jövő tavaszra csemetéket kér — 200 drb körte, 50 drb barack és 50 drb szilva az egyleti köztel-kről felajánlatik, egyszersmint kérdés fog tétetni, hogy vajlon szőlőre nem volna-e szükség? Az „Erdélyi Gazda“ hasábjain felhívás közlendő, csemeték és cserjék adományozása iránt.

233. Gező János „Észrevételek az erdélyi birtokrendezések tárgyában felmerült javaslatokra“ cz. röpiratát küldi be — hálás köszönettel fogadtatott.

234. Báró Babó tudatja, hogy az egyleti kiküldötteket a bécsi borászati kongressuson kiváló örömmel fogja üdvözölni — örvendetes tudomásul szolgálván, képviselőink hivatalos bejelentése meg fog történni.

235.—236. Meghívás a budapesti és a bécsi gabonavásárookra — lapban közöltetvén tudomásul szolgálnak.

237. Ministerium 728. sz. a. székesfehérvári kiállításról szóló jelentést küldi meg — köszönettel könyvtárra helyeztetett.

238. Végrehajtó bizottság a gazdasági kongressus actáit küldi meg — köszönettel fogadtatván, a kongressus-határozatai a sepsiszentgyörgyi vándorgyűlés napirendjére kitűzetnek és előadól aelnök Szabó József kéri fel.

239. Az alakuló orsz. kertészeti egyesület ideigl. bizottsága belépésre szólítja fel egyesületünket — az alapszabály tervezet a kertészeti szakosztálynak adatik ki véleményezésre.

240. Orsz. magyar gazd. egyesület tudatja, hogy a sepsiszentgyörgyi vándorgyűlésre képviselőül Tisza László, B. Kemény István, Zeyk József Kodolányi Antal és Vörös Sándor urakat kérte fel — örvendetes tudomásul szolgál.

241. Steier cs kir. gazd. egyesület ugyan arra képviselőjéül Gamauf Vilmos levelező tagját kéri fel — tudomásul szolgál.

242. Hunyadmegyei tanfelügyelőség 13 darab méhkasról nyugtát küld — a nmlgu ministeriumhoz fel fog terjesztetni.

243. Városi rendőrség 4121. sz. a. tudatja, hogy Varga Dánielnek ablaka befalalazását újból meghagyta — tudomásul szolgál.

244. Harkányi Frigyes az erdélyi borokról szóló röpirat megküldését megköszöni — örvendetes tudomásul szolgál.

245. Kertészeti szakosztály indítványozza, hogy a sepsiszentgyörgyi és déési kiállításon az egyesület és tagok gyümölcssei külön képviselő gondjaira bizassanak, kinek uti költségét az egyesület fedezné s e célra. szakosztályi jegyző, Szentgyörgyi Lajost ajánlja — választmány az indítványt örömmel fogadva, Szentgyörgyi urat a szükséges költségek utalványozása mellett ezen képviselőre felkéri.

246. A sepsiszentgyörgyi vándorgyűlés és tárlatra vonatkozólag és kapcsolatosan határozottatott — a) hogy a bárzasági t. gazd. egyesület Gróf Schweinitz Gyula ur által nevünkben e gyűlésre külön meghivassék, b) hogy a brassói kereskedelmi- s iparkamara szives közreműködésével október hó 7-én ugyan csak Brassóban közgazdasági értekezlet tartassék, melynek programja végleges megállapítás végett még e hó folytán beküldendő, hogy a ménesbéli lovak árverése alkalmára s az erdélyi pinczeegyesület közreműködésével borkiállítás rendeztesék ugyancsak Brassón október 7-én, melynek célja borainkat a romániai fogyasztókkal megismertetni.

247. A kolos-monostori ösztöndíjak ellátása forogván fenn — összesen 29 folyamodó közül 12 az állami ösztöndíjra 6 pedig szabadhelyre felajánlatott és a nmlgu ministeriumnak erről jelentés tétetett.

248. A nagyutczai szőlőben a fajok kitisztázása érdekében — Paget János, id. Bodor Pál, Ritter Gusztáv és Szentgyörgyi Lajos tagtársak személyeikben szakértő bizottság kértik fel.

249. Szentgyörgyi József indítványozza, hogy az egyesületi titkár a hátralékos ügyekről vezessen külön jegyzőkönyvet és azt havonként mutassa be — elfogadtatott.

Hitelesítik :
 Sárosi Pál,
 Tompa Károly,
 Ritter Gusztáv.
 Szabó József,
 egyesületi aelnök.
 Gamauf Vilmos,
 egyesületi titkár.

Értesítés a ragályos és járványos állati betegségekről 1879. aug. 22-ig.

Megye	Község	Az állatok faja és darabszáma	A kór megnevezése	Elhullt vagy gyógykezeltek
Alsó-Fehér	Obrázsa	2 szarvasm.	lépfene	elhullott
"	B. Bocárd	1 "	"	"
"	O-Csesztve	1 "	"	"
Brassó	Brassó város	1 "	"	"
"	Szent-Péter	1 ló	takonykór	kiirtatott
"	Feketehalom	1 "	"	"
Hunyad	Kasztó	több sertés	lépfene	elhullott
"	Berekszó	" "	"	"
"	"	2 bival	"	"
"	"	1 "	"	gyógyk.
Kolozs	Közép-Föld	1 ló	takonykór	kiirtatott
N.-Kükölli	Szász-Kérd	4 sertés	lépfene	elhullott
"	Medgyes	1 szarvasm.	"	kiirtatott
Torda-Arany. Ar.-Lóna	"	2 "	"	elhullott
"	"	2 "	"	gyógyk.
"	Ikland	2 "	"	elhullott
"	"	4 sertés	"	"

A magyar korona egész területe marhavészmentes.

Vidéki gazdasági tudósítás.

Hátszeg vidéke, aug. 17-én 1879. Az aratást még július első felében végeztük s utána a takarítást, rendkívül száraz időben. Eredménye a közepesnél is alábbvaló,

a buza rozs szorult szemű s nagyon keveset ereszt; a tavasziak még annyit sem. A törökbuza a mily szép reménnyel kecsegtetett, annyira megbúsult az érető aszaly miatt, alig ha egy harmadrész termés lesz. Állataink még eddig egészségesek, kivéve a sertéseket, melyeknél valami hirtelen torokbaj tesz pusztítást. A gabona ára hirtelen lecsökkent, széna kevés — sarjura semmi kilátás.

Fábrí József.

Üzleti heti szemle.

(A „Pesther Lloyd“ nyomán.)

Gabona és gyapjupiacz Budapest, aug. 16—aug 23 ig. 1879.

Buza lanyha üzlet, árak alig tarthatók, forgalom 60,000 metermáza, ár 11-70 frt.

Rozs szilárd üzlet, forgalom 3000 metermáza, ár 7-90 frt.

Árpa közepes üzlet, forgalom 4000 metermáza, ára: takarmányárpa 6-85 frt, seres árpa 10-50 frt.

Zab áremelkedéssel, forgalom 4000 mm. ár 5-90 frt.

Törökbuza jó üzlet, forgalom 20,000 metermáza, ár 6-50 frt.

Gyapju a vásár ép oly lanyhán végződött, mint kezdődött, árak igen nyomottak, eladatott összesen vagy 4000 metermáza. Árak középfinom egy nyiretű 92—95 frt közép fésűs gyapju 80—85 frt, havasi két nyiretű 87—89 frt, középfinom fésűs gyapju 85—90 frt, gyenge fésűs gyapju 75—80 frt (Árak per 56 kilogramm). Gyári mosásból eladott az I. m. gyapjamosó gyár 30.400 kilot a 1-78—3-15 frt, Wolffuer és társa 30,000 kilot a 1-78—2-85 frt.

Gabonaárak:

minimum és maximum: Budapest aug. 23 | Bécs aug. 23

Buza	10 75 - 12 85 frt	11 30 - 12 80 frt
Rozs	7 60 - 7 85 frt	8 00 - 9 20 frt
Árpa, takarmány	6 70 - 7 00 frt	— — —
Árpa, szeszfőzésre	7 50 - 8 00 frt	9 00 - 11 00 frt
Árpa, seres	8 50 - 10 50 frt	11 00 - 11 75 frt
Zab	5 85 - 6 10 frt	6 10 - 7 00 frt
Repcze	10 50 - 11 00 frt	11 00 - 12 00 frt
Törökbuza	6 30 - 6 50 frt	6 75 - 7 30 frt

Budapesti marhavásár aug. hó 21-én 1879
Összes felhajtás 2094 db nagy- és 221 db apró marha. Ebből eladatott: 56 drb. bika, 591 drb. ökör, 957 drb. vágó tehén, 320 drb. fejős tehén, 170 drb. bival, 221 drb. borju, — Árak: bika darabonként 80—112 frt, ökör páronként 185—317 frt, vágó tehén páronként 120—230 frt, fejős tehén darabonként 90—140 frt, bival páronként 135—205 frt borju darabonként 18—35 frt, juh páronként 14—16 frt. Husarak 100 kilonként: ökörhus 47—52 frt, tehénhus 46—50 frt, borjuhus 80—100 frt, bivalhus 44—47 frt.

Bécsi marhavásár aug. hó 18-án. Összes felhajtás 2858 darab és pedig 1717 drb magyar, 908 drb lengyel és 233 drb. német fajta, melyből 2709 drb. ökör, 90 drb. tehén, 51 drb. bika és 8 drb. bival. Árak 100 kilonként: magyar hizó 52—55 1/2 frt, lengyel 52—54 1/2 frt, német 53—55 1/2 frt, tehén 50—52 frt, bika 51—53 1/2 bival 45—46 frt. Lában darabonként 120—205 frtot fizettek.

Kőbányai sertésvásár aug. 22-én: (Az első magyar sertésbizalmó részvénytársaság jelentése) A Dunafejedések e héten a szükséglet 1/3-át egyedül szállították, úgy, hogy a tetemes helyi készletekből csak kevés kelt el és mivel a nagyban hízalók is kínáltak, azért az árak dacára a nagy keltnek panáltak; kivételt könnyű fajok képeztek, melyek — mert keresettek — 1 krral jobban fizetettek.

Jegyzett árak: magyar sertés 340 kgr. nehéz 37 1/2 kr, 300 kgr. nehéz 38 1/2 kr, középnehéz 39 1/2—40 1/2 kr, könnyebbek 41—42 kr, szerb 35—36 1/2 kr, oláh és tüskés 35 1/2—38 1/2 kr kgr. tisztasuly. Elcség árak: Bánáti tengeri árak 6 frt 60 kr, árpa régi 7 frt, új 6 frt 60 kr mm. készpénzért. Helyi állomány: aug 15 rol maradt 77800 drb. Felhajtattott: Alföldrol hizott 3840 drb kövér 1280 drb sovány, Erdélyből 1840 drb., Szerbiából 5240 drb, hajóval 800 db., Oláhországból 2660 drb. magyar állam vasuttal 290 drb., összesen 92550 darab. Elhajtattott: Felfödre 630 drb., Bécsbe (mult hét-n — drb.) 4520 drb., Prágába 1100 drb., Bodenbach felé 2130 drb., Ruttek felé 1460 drb., Mainz és Stuttgart felé 500 drb., Budapesti fogyasztás 2110 drb., küttelki fogyasztás 100 drb. Marad állomány 79920 drb. A részvénytársaságokban 13410 drb. van el helyezve.

Drezdai vásár aug. 18. Felhajtás: 620 drb vidéki és 451 drb magyar sertés volt. az első 54—57 fl., utóbbiak 45—46 fl léren keltek el 1/2 klgként.

Berlini vásár aug. 18. Felhajtás 5516 drb. Árak mecklenburg 52—54 mk. orosz 40—44 mk 20% tára, magyar 41 mk, 45—50 fl tárával.

Bécsi sertésvásár augusztus 19-én. Összes felhajtás 4099 darab és pedig 1038 drb. nehéz, 1248 drb. középnehéz és 1813 drb. süldő; melyből 984 drb. magyar, 1813 drb. orosz-lengyel, 1196 drb. szerb fajta. Árak 100 kilonként: nehéz 35—36 frt, középnehéz 33—34 frt, süldő 32—39 frt, zsir 46—49 frt. —

Disznózsir árak hanyatlóban, kész áru hordóval együtt 44—45 frt, sept—október havi kötésben hordó nélkül 41—41 1/2 frt.

Szalonna nagyobb keresletnek örvendett, vidéki szalonna 38 1/2—40 frt, városi áru 42 1/2—43 1/2 frt; szalonna 46—48 frt.

Felelős szerkesztő: GAMAUF VILMOS

Hirdetések.

Pénz-kölcsönök

a birodalom bármely részében telekkönyvezett földbirtokra 1000 frttól kezdve bármely magas összegig, 5 vagy 6% kamat mellett törlesztésre felültek és 4000 frton még előnyösebb feltételek mellett gyorsan eszközölök

Bekebelezett terhek kifizetését szintén eszközölök.

Bővebb felvilágosítással készséggel szolgál

(2.) (34—52.)

Hat. engedélyezett

„Ipar- és kereskedelmi ügynöki iroda.“

Kolozsvárt, Páris utca 19-ik sz. sajtáha.

Értekezhetni posta útján, vagy személyesen naponta d. n. 1—4 óráig.

A csaknem félszázad óta fennálló

(13.)

(5-12.)

1831-ik évben alapított

szabadalmazott trieszti

ÁLTALÁNOS BIZTOSÍTÓ TÁRSASÁG

(ASSICURAZIONI GENERALI)

kolozsvári főügynöksége, **Boer Sándor** által képviselve.

Az erdélyi gazdasági egylettel, 1879 július 1-én, 12 évre terjedőleg kötött szerződés értelmében, elvállalja az Erdélyi gazdasági egylet n. é. tagjai biztosításait **rendkívüli leszállított díjtételek** mellett, 1) **tűz-, és villám-,** 2) **jég- és 3) szállítmány-károk** ellen, továbbá biztosít 4) **tőkéket és életjáradékokat** (nyugdíjat) **az ember életére**, mindefféle módozat szerint.

Kifizetett kártérítések: 1878-ik év folytán, 15,404 káreset után **6.330.771 fr 18 kr.**
és a társulat keletkezése óta **379,317 " " 129 319,662 fr 57 kr.**

Az 1878-iki évre közzétett és minden ügynökségnél betekinthező vagyonmérleg szerint a társaságnak készpénzben, értékpapirokban meglevő, továbbá ingatlanokban, jelzálogkölesőben, bankoknál stb. elhelyezett alap- és tartaléktőkéje: **22,950,488 fr 99 kr.** a több éves biztosítások váltóval fedezett díjjai: **11,715,122 fr 99 kr.**

Figyelmeztetés: Bátrak vagyunk különösen az Erdélyi gazdasági egylet n. é. t. tagjait egész tisztelettel felhívni: méltóztassanak a fennhivatolt szerződés által megállapított rendkívüli kedvezmények igénybe vétele czéljából az iránt rendelkezni, hogy biztosítási szándékuk egyenesen az alólírt főügynökségnek, vagy a társaság ügynökei tudomására jusson, kik aztán a további teendőkről gondoskodni fognak.

WALSER FERENCZ

gazdasági gép- és eszközlaktára

Kolozsvárt, bel-monostorutcza 12. szám,

ajánlja a legjobb szerkezetű s gyári áron adott következő gépek- és eszközöket:

Cséplőgépek, fa- és vasalazaton, kézi erőre, járgányra vagy gőzerőre. **Járgányok,** fekvő és álló szerkezettel. **Trieurök,** eredeti **Mayer-féle,** melyek a konkolyt, bükkönyt, zabot stb. tökéletesen kiválasztják. **Szelelő és választó rosták,** különféle **Répvágók,** **szecskavágók,** **darálók és zúzóok,** különféle **Bor-sajtók,** legujabb szerkezetűek. **Vidats-ekék és különféle boronák. Török-buzamorzsolók.**

Azonkívül ajánlja előnyösen ismert **tűzfeskendőit,** gazdagon felszerelt **tűzoltó szertárát,** és mindenféle vasszerkezetű **bázi és kerti kútakat.**

elvállalja. Javító műhelyem az elősoroltaknak gyors és pontos javítását jutányosan

(15)

(6-23)

(13)

KIR.

SZAB.

(7-10)

AZIENDA ASSICURATRICE.

a birodalom legrégibb biztosító intézete. 1822-ik év óta áll fenn.

(Vezérügynökségi iroda: Kolozsvártt. párisutca 19-ik szám.)

Biztosítéki tőke 12 millió forint

57 éves működése óta tűz-, jég- és életbiztosítási károkért összesen több mint **100 millió** forintot kárpotolt.

A kir. szab Azienda Assicuratrice alólírott vezérügynökségének van szerencséje ezenel tudatni, miszerint a **legolcsóbb díjak mellett** elfogad ajánlatokat:

Tűzkárok ellen épületekre. gaboua-, széna-, termény- és gépekre, vagy bármí más készletekre.

Jégkárok ellen teljes kártérítés biztosításával

Életbiztosításokra minden fenálló módozatok szerint.

A biztosító közönség kényelmére a kötvények azonnal általunk állittatnak ki

Nagyobb birtokosok **gazdasági egyleti tagok** külön kedvezményben részesülnek

Az Azienda Assicuratrice

kolozsvári vezérügynöksége:

VOITH GERGELY.

Piaci árak.

A heti vásár		Egy hectoliter (=70 kupa)						100 kilo		1 kobmeter	1 kilo
helye	napja	tiszta buza	jelegy buza	rozs	árpa	zab	törökbuza	széna	szalma	tízifa	marhah.
Á r a k r a j o z á r o k b a n											
Beszterozo		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Brassó		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Csik-Szereda		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Déa		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Déva		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Erzsébetváros		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Fogaras		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
K-Fehérvár		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Gy.-Sz.-Miklós	aug. 16	750	620	400	350	225	450	170	30	—	40
Kolozsvár	aug. 21	700	—	460	—	296	395	150	120	300	44
K-Vásárhely		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Nagy-Enyed		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
N.-Szeben	aug. 22	680	580	380	310	220	460	100	80	300	42-44
Bogosvár		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
B.-Sz.-György		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Szamosújvár		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sz.-Régen	aug. 21	750	562	425	—	262	475	130	70	240	40
Sz.-Údvahely	aug. 19	650	550	525	—	250	500	180	30	200	36
Torda		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
V.-Hunyad		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Mellékletek

100 darabonként 1 forint 40 kr-ával számíttatnak.

A hirdetés szövegét a t. megrendelők minden külön díj nélkül tot-szós szerint akarhányszor változtathatják.

Az „Erdélyi gazda” hirdetési díj-szabályzata.

A kívánt tér megnevezése	széri hirdetésnel										
	fizetendő forint										
	1	1-3	1-6	1-12	1-18	1-24	1-30	1-36	1-42	1-52	
1/16 v. egész oldal	7	20	31	61	95	120	140	160	180	210	
1/16 v. fél „	4	10	18	33	48	60	70	80	90	105	
1/16 v. negyed „	3	6	9	17	24	30	35	40	45	53	
1/16 v. nyolczad oldal	2	3	5	9	12	15	18	20	23	27	
1/16 v. tízenhatod „	1	2	3	5	6	8	9	10	12	14	

Ezenkívül 30 kr. bélyegdíj annyiszor, a hányiszor a hirdetés megjelenik.

Egyletünk t. tagjai és lapunk t. előfizetői

25% vagyis egy negyedrészt engedményben részesülnek, ha hirdetésük behirdesekor tagsági vagy előfizetői minőségükre hivatkoznak.